

PM 2017:266 RI (Dnr 189-1877/2017)

Tillståndsansökan för ändring av stiftelseändamål

Ljungcrantzka testamentsfonden

Elin Hirschs minne

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. För stiftelserna Ljungcrantzka testamentsfonden och Elin Hirschs minne ansöks om tillstånd hos Kammarkollegiet för ändring av ändamålsföreskrift så att utdelning i enlighet med övriga föreskrifter i respektive stiftelseförordnande är möjlig.
2. Ansökningarna ska göras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i promemorian, men får justeras av stadsdirektören efter de synpunkter Kammarkollegiet kan komma att lämna.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Föreskrifterna för stiftelserna Ljungcrantzka testamentsfonden och Elin Hirschs minne anger att utdelning av medel ska ske till mottagare som inte längre existerar. För att kunna dela ut medel från stiftelserna måste föreskrifterna därför ändras till vad som idag så nära som möjligt motsvarar vad som tidigare angivits. För ändring av ändamålsföreskrift krävs tillstånd av Kammarkollegiet. Kommunstyrelsen föreslås därför besluta om att ansöka om sådant tillstånd.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Stiftelserna Ljungcrantzka testamentsfonden och Elin Hirschs minne har ändamålsföreskrifter med avsikter som inte går att uppfylla. Därför föreslås föreskrifterna ändras till ändamål som motsvarar stiftarnas avsikter vid grundandet. För ändring av ändamålsföreskrift krävs tillstånd av Kammarkollegiet. Kommunstyrelsen föreslås därför besluta om att ansöka om tillstånd till ändring till i promemorian angivna lydelse.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. För stiftelserna Ljungcrantzka testamentsfonden och Elin Hirschs minne ansöks om tillstånd hos Kammarkollegiet för ändring av ändamålsföreskrift så

att utdelning i enlighet med övriga föreskrifter i respektive stiftelseförordnande är möjlig.

2. Ansökningarna ska göras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i promemorian, men får justeras av stadsdirektören efter de synpunkter Kammarkollegiet kan komma att lämna.

Stockholm den 6 december 2017

KARIN WANNGÅRD

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Stiftelsen Ljungcrantzka testamentsfonden

Ljungcrantzka testamentsfonden bildades år 1866 genom förordnande i testamente av Peter Ljungcrantz om en grundfond för ett hittebarnshus i Stockholm. Efter diverse beslut av Stockholms stadsfullmäktige och förordnanden av kungl maj:t användes medel från fonden till utvidgning av ett befintligt spädbarnshem. Sedermera kom Ljungcrantzka testamentsfonden att förvaltas av Stockholms läns landsting. Efter ansökan från landstinget övertogs förvaltningen av stiftelsen genom beslut av Kammarkollegiet den 9 september 1995 (50-2273-95) av Stockholms stad. Kammarkollegiet medgav i samma beslut att avkastningen – sedan minst en tiondel lagts till kapitalet – får användas till förbättringsarbeten och utrustning samt utveckling av verksamheten för arbete med spädbarnsfamiljer inom Stockholms HVB (Hem för vård och boende), Barn och Ungdom. I beslutet angavs som skäl att eftersom någon utvidgning av verksamheten vid Duvnäshemmet, som barnhemmet Ljungcrantz Minne hette då, inte planerades borde ändamålsreglerna ändras så att avkastningen kunde användas på angivet sätt för arbete med spädbarnsfamiljer inom Stockholms HVB.

Fonden var en av flera avsedda för HVB-verksamhet som överfördes till Stockholms stad i samband med kommunaliseringen av dygnetruntvården för barn och unga. Institutionerna för barn och unga organiserades då inom staden under Stockholm HVB Barn och Ungdom. Tidigare fanns det flera HVB-hem som tog emot spädbarn och deras föräldrar. Över tid har formerna för hur vården organiseras utvecklats och förändrats. HVB Barn och Ungdom (eller Enheten för familje- och ungdomsinsatser) finns inte längre, däremot Enheten för stöd och skydd och Enheten för ensamkommande barn och unga.

Staden har verksamheter till stöd för barnfamiljer, men man har ingen verksamhet specifikt riktad till spädbarnsfamiljer. Ibland finns barn i spädbarnsåldern i familjen, ibland är barnen äldre. Många barn som idag placeras i dygnetruntvård, är socialt utsatta barn i förskole- och skolåldern i behov av stöd och skydd. De placeras i de flesta fall tillsammans med någon förälder, företrädesvis mammor. En stor andel barn som finns i dygnetruntvården är ensamkommande barn från andra länder som inte har anhöriga i landet eller som saknar anhöriga. För denna målgrupp bedriver staden dygnetruntvård/stödboenden, både för dem som söker asyl och för dem som fått uppehållstillstånd. Även för denna verksamhet vore det värdefullt att kunna ansöka om medel från stiftelsen.

Då Stockholms HVB, Barn och Ungdom, inte längre finns och då verksamhet specifikt riktad till spädbarnsfamiljer inte förekommer bör en ansökan om ändring av ändamålet göras. Vid ändring av ändamålet ska vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt det är möjligt. Mot ovanstående bakgrund föreslås ändamålet ändrat till följande lydelse.

”Avkastningen – sedan minst en tiondel lagts till kapitalet – får användas till förbättringsarbeten och utrustning samt utveckling av verksamheten för arbete med i första hand spädbarnsfamiljer *men även annan verksamhet för barnfamiljer och barn i behov av stöd eller skydd inom Stockholms kommuns ansvarsområde.*”

Stiftelsen Elin Hirschs Minne

År 1908 testamenterade Ernst Hirsch 500 000 kr till Föreningen för Stockholms skollovskolonier att förvaltas av centralstyrelsen för föreningen som en särskild fond benämnd "Elin Hirschs Minne" vars avkastning ska användas för föreningens ändamål.

År 1885 hade Föreningen för skollovskolonier bildats av församlingsvis organiserade lokalföreningar. År 1908 skrevs det aktuella testamentet, men arvingarna ansåg att centralstyrelsen inte var någon fast organisation och ville istället att fonden skulle förvaltas av överstyrelsen för Stockholms stads folkskolor, med bibehållande av testamentets föreskrifter i övrigt. Årligen skulle överstyrelsen överlämna ränteavkastningen till föreningens centralstyrelse att disponeras i och för det med skollovskolonierna avsedda syftet. År 1911 godkände stadsfullmäktige att folkskoleöverstyrelsen mottog donationen till förvaltning, och utdelning skedde sedan såvitt bekant i enlighet med föreskrifterna.

Sedan några år har det inom stadens donationsstiftelseförvaltning uppmärksammats att föreskrifterna för stiftelsen Elin Hirschs minne inte går att uppfylla enligt sin ordalydelse då Föreningen för Stockholms skollovskolonier inte existerar. Utdelning har därför under några år, i avvaktan på utredning av hur ansvaret för verksamheten flyttats, inte ägt rum. Utredningen visar följande.

År 1964 bildades Centralföreningen för sommarvistelse för barn då församlingarna inte längre fick stödja barnkolonierna. Majoriteten av styrelseledamöterna i Centralföreningen utsågs av kommunen. År 1967 överfördes tillgångarna från Föreningen för förskollovskolonier till Centralföreningen under benämningen Föreningen för skollovskoloniers fond. Föreningen för skollovskolonier upplöstes i samband därmed. År 1976 beslutade kommunfullmäktige att även det formella huvudmannskapet för sommarvistelse för barn skulle bli kommunalt, och socialnämnden var fortsättningsvis ansvarig för verksamheten vid sommargårdarna som succesivt överlämnades till kommunen. Kommunfullmäktige fattade år 1980 beslut om att ta emot gårdarna. År 1984 avvecklades Centralföreningen och Föreningen för skollovskoloniers fond fördes över till kommunen. Föreningen för skollovskoloniers fond förvaltas av kommunen och delar årligen ut medel till den sommarkoloniverksamhet som nu bedrivs av stadsdelsnämnderna.

Som framgått ovan sker förvaltningen av stiftelsen sedan år 1911 av staden. Det är vidare klarlagt att den verksamhet som Föreningen för Stockholms skollovskolonier bedrev övertogs av staden och numera utförs av stadsdelsnämnderna. Föreskrifterna föreslås därför ändras till följande lydelse.

"Stiftelsen Elin Hirschs Minne förvaltas av Stockholms kommun. Stiftelsekapitalets avkastning ska användas till kommunens sommarkoloniverksamhet."

Beredning

Ärendet har initerats av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

I föreskrifterna för stiftelserna Ljungcrantzka testamentsfonden och Elin Hirschs minne anges mottagare som inte längre existerar. För att kunna dela ut medel från stiftelserna måste föreskrifterna därför ändras. Vid ändring av ändamålet ska vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt det är möjligt och bör för aktuella stiftelser ange vad som idag kan anses motsvara vad som tidigare föreskrivits. För ändring av ändamålsföreskrift krävs tillstånd av Kammarkollegiet. Kommunstyrelsen föreslås därför besluta om att ansöka om tillstånd till ändring till ovan angivna lydelse. Då Kammarkollegiet för att kunna ge tillstånd till ändring kan komma att ha synpunkter på den närmare formuleringen av ändamålet är det önskvärt att föreslagna lydelse kan få justeras med anledning därav.